

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre — — 20 K. — f.
 Hat óra — — 10 K. — f.
 Három óra — — 5 K. — f.
 Egyes számok ára 40 fillér.

BARS

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként — 4 fillér.
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Cyakori hirdető és a velünk
 székítettésben levő hird. irodák
 árengedményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A közírók a szerkesztőséghez küldendőik.

Kéziratok vissza nem adódnak

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. KERSEK JÁNOS.

Megjelen
vasárnap reggel.A hirdetésokat, előfizetéseket s a reklámolókat a
kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA R. T.

A magyar társadalomhoz.*)

Irtá: Lovász Márton.

Közeledik az az idő, amikor nemzetünk ott fog állani a világ ítélőszéke előtt. Súlyos vádakkal terheltnek kell ott megjelennünk. Azzal vádolnak, hogy egyik főokozója voltunk az emberiségre zúdult szörnyű szerencsétlenségnek: a világháborúnak. Azzal vádolnak, hogy elnyomtuk a velünk élő nem magyar fajokat, sőt a magunk magyar fajtájának alsóbb rétegeit is, vagyis hogy ellenségei vagyunk a művelt világ mostani uralkodó eszméjének: a demokráciának. Mi történik akkor, ha nemzetünk az ítéletmondás nehéz napján a mostani zilált, belviszályoktól széttépett, gyűlölködéstől szétszaggatott, egységre, alkotásra és munkára képtelen állapotában jelenik meg? Az, hogy az eddigi súlyos vádakkhoz egy még súlyosabb és még végzetesebb vád fog sorakozni: az, hogy a magyar nemzetből hiányzik az államalkotó öntudat és nemzetszűrt erő. És mi akkor nem fogunk sem ezen, sem az előbbeni vádak ellen védekezhetni. És akkor szigorú bíránk lelkében az a meggyőződés gyökeredzik meg, hogy ez a nemzet nem érdemi meg a nemzetként való életet. És akkor az ítélet nemcsak marasztaló, hanem egyenesen megsemmisítő lesz.

Ezért fordulok komoly, kérő, esdeklő szóval a magyar társadalomhoz: tegyük most félre a belviszályt, a pártoskodást, a gyűlölködést, az izgatást, az egymás marcangolását, az osztály-, faj- és felekezeti harcokat, egyesüljünk újra nemzetté, mert máskülönben elvész a magyar!

Legelső sorban keresztény testvéreimhez fordulok. Értem a főlháborodást, amely a bűnös, gyalázatos, keresztényüldöző bolsevik rossznak visszahatása gyanánt a keresztény lelkeket megragadja. Én megértem ezt a főlháborodást, de a nagy világ, a külföld, amelynek pedig kezében van a sorsunk, de amely távolról nézte az itteni eseményeket és nem érezte közvetlenül a mi szenvedéseinket, nem érti meg és közönséges felekezeti türelmetlen-

séget lát benne, úgy, amint nemzetalkotó törekvéseinkben taji elnyomó törekvéseket látott.

És nekünk nincs egyetlen barátunk, egyetlen szószólónk a világon, aki vállalkoznék arra, hogy az itteni lelkiállapotokat megmagyarázza, megvédje, kimentse.

De különben is nagyon sokan nem veszik észre, hogy a főlháborodás olyan térre ragadja őket, amely a valódi kereszténység szemlével teljesen ellenkező. A mi krisztusi vallásunknak alaptétele a szeretet, a szelidség, a megbocsátás. Krisztus még ellenségeinek is megbocsátott, mondván: bocsáss meg nekik atyám, mert nem tudják mit cselekszenek. Hogyan egyeztethető össze ezzel a krisztusi szellemmel ártatlanoknak felelőssé tétele csak azért, mert egy bizonyos felekezethez, vagy fajhoz tartoznak?

A kereszténységet, mint eszmét kell bevinni a politikába és meg kell mondani konkrét formában, hogy mit értünk alatta. Ellentétben az ál-liberalizmussal, a «laissez faire, laissez passer» elvével, a korlátlan szabad verseny és szabad kizsákmányolás rendszerével, a kereszténység eszméje a legnagyobb politikai szabadság, jogegyenlőség és demokrácia mellett a gyöngéknek és gyámoltalanoknak oltalmát jelenti az erősek, ravaszok keméltellenek ellen. Akkor követünk igazi keresztény politikát, ha ezeket az elveket érvényesítjük politikában, törvényhozásban és a társadalomban és én hiszem azt, hogy ezen a területen ennek a hazának minden jóakaró polgára, osztály-, faj- és felekezeti különbség nélkül találkozhatik.

Ezen az alapon, a kölcsönös megértés és jóakarát alapján oldható meg a nagy szociális kérdés, a munkáskérdés is. A lefolyt borzalmas események valóban szemléltető oktatást nyújtottak munkásoknak és munkásoknak egyaránt arra, hogy egymásra vannak utalva és egymás nélkül meg nem lehetnek. Most van tehát az alkalmas állapot annak, hogy közeledés és tartós együttműködés jöjjön létre a két gazdasági tényező, sőt 3 két nagy osztály, a polgárság és munkásság között. Csak ne álljuk utját annak a folyamatnak, hogy a munkásság a marxizmus gyűlölködő tanaitól elfordulva, az evolúciós szociáldemokrácia területére lépjen át. Ezt a folyamatot azonban teljes bizonyossággal megakadályozza az, ha

a magyar közélet megint a reakció vizeibe evez át. Más szóval, ha nem elégszünk meg a bolsevizmus letörésével és az annak nevében elkövetett szörnyű bűnök tetteseinek szigorú, de igazságos megbüntetésével, hanem föl akarjuk használni ezt az alkalmat a munkásosztály letörésére: állandósítjuk a legkeserűbb osztályharcot és előkészítjük a talajt arra, hogy a bolsevizmus egy gonosz pillanatban visszatérhessen.

A bolsevizmus megelőzésének legbiztosabb módja a tiszta demokrácia elveinek becsületes megvalósítása. Hazánk szerencsétlenségének, Magyarország tragikus elbukásának legfőbb okát én abban látom, hogy az ország demokratikus átalakulása idejekorán nem mehetett végbe. És tovább megyek: az újjáépítés munkája is azért nem tud megindulni, mert a demokratikus átalakulás még mindig nehézségekbe ütközik. Még mindig nem tudunk eljutni az alapköveteléhez: az általános választójog alapján létrejött nemzeti képviselői megalkotásához. E nélkül nincs békekötés, sőt béketárgyalás sem, békekötés és béketárgyalás nélkül pedig nincs nyugalom, nincs munka, nincs megélhetés, ellenben van megszállás, nyomor és gyilkos vesztelés a mostani holt ponton.

A kibontakozás mindezekből önként következik: legyen olyan kormánya az országnak, amely az ántánttól a választások megejtésének lehetőségét kieszközölni képes és amely a választásokot a társadalmi béke és kiegyenlítés programjával éjti meg. Mindegy, hogy kiből áll ez a kormány, csak alkalmas legyen e cél megvalósítására. A személyi tekintetek ma nem irányadók; ma mindenkinek az a kötelessége, hogy a személyét a hazának föláldozza, akár odaállás, akár félreállítás formájában. Alakuljon az a kormány minden számbavehető pártból: ez telet meg a Versaillesi sürgöny tartalmának, tehát az ántánt kívánalmának, de ez telet meg a nemzeti érdekeknek is. Ezt a szerencsés összetalálkozást irtóztatós és helyrehozhatatlan bűn volna fel nem használni.

Ezért fordulok a tizenkettedik órában esdeklő szóval a magyar társadalom minden rétegéhez, minden tényezőjéhez, segítsen létrehozni ezt az egyetlen kibontakozási módot, a nemzet megmentésének ezt az egyetlen és utolsó lehetőségét. Ne nyujtsuk az idefigyelő világnak azt

*) Lovászynak ez a szövege — tendenciájánál fogva — általános érdeklődést és figyelembevételt érdemel. Ezen nem változtat az érdemes szerzőnek a marxizmusról való téves felfogása sem hiszen bizonyára nem ezt, hanem csak a szándékot és a célt fogják tekinteni.

a szörnyű látványt, hogy a haladokl édes anyának, a hazának betegégya körül gyülekező gyermekek hogyan tépik le anyjuk testéről az utolsó köntöst, hogy annak foszlányain marakodva osztozzanak.

Költözzék be szívünkbe a gyűlölködés helyébe a hazaszeretet és az emberszeretet; kapcsoljuk össze e két nemes eszmét egymással és akkor e két erény segítségével talán megmenthetjük veszendő hazánkat!

A lisztellátás.

A világháború öt éves tartama, a mely idő alatt a katonaság ellátásáról is kellett gondoskodni, nagyon is előtérbe állította a lakosság ellátásának kérdését. Különösen a gabona és liszt arányos elosztásától függött az, hogy a lakosság egyetlen tagja se szenvedjen hiányt. A gabona és liszttel való uzsora meggátlása céljából alakította az akkori kormány a közlelmzési hivatalt, még inkább a gabona központot, amely azután vidéki szervei útján összegyűjtötte s a törvényhatóságok között kiosztotta a meghatározott gabonamennyiséget. Ugyanezt a feladatot most a Szlovéniai területén a pozsonyi Zasobovaci Ustav teljesíti.

Hivatalos helyen nyert értesítés szerint Léva városának liszt készlete ez idő szerint alig két hétre elegendő, esetleg bekövetkezhet azon eddig soha elő nem fordult eset, hogy Léva város polgársága liszt nélkül lesz. Bár hosszabb időre nem fenyeget lisztinség itt a gabona-termő Kánaán kellős közepén, mindamellett nem állhatjuk meg szó nélkül, hogy rá ne mutassunk arra, hogy a gabona elosztás tekintetében hol a hiba? Kétségtelen, hogy a kormány s illetve a Zasobovaci Ustav e tekintetben mindent elkövet, hogy a lisztellátás s illetve a gabona arányos elosztása fennakadást ne szenvedjen. Nem is itt van a hiba, mert a hivatal tisztviselői bizonyára a legnagyobb lelkiismeretességgel és szorgalommal, amellet megfelelő szakismerettel végzik feladatukat. Azonban ez nem csupán a tisztviselők rátermettségüktől függ, mert hiszen akkor mindegyiknek száz kézzel és száz fejjel kellene rendelkezni. De épen az az oka, hogy mivel nem rendelkeznek ezzel, mégis mindent maga a Zasobovaci Ustav akar elintézni minden kérdést.

A szervezet megalakításában van a hiba és pedig ott, hogy nem a vármegye kapja meg a szétosztást, hanem ezt is maga a központ végzi, s így a dirigálásnál történnek a hibák. Azelőtt a vármegye alispánja a közigazgatási szervek útján összeíratta az ellátásra szorultakat, a gabona termelőket, számba vették a kulcs szerint kiosztandó lisztmennyiséget, megállapították egyenesen egy tételben azt a mennyiséget, a mely a vármegye lakos-

ságának egész évi ellátására szükséges. Ezt a kimutatást terjesztette fel a vármegye alispánja a központhoz és a központ egy tételben az alispán rendelkezésére bocsátotta az egész évi mennyiséget. Ezt a gabonát vagy lisztet azután az alispán városonként és községenként kiosztatta az előjárásnak, mely a fejenkénti telosztást eszközölte.

Ekként az alispánok mindig módjában állott, hogy a szükséges lisztkészlet a szétosztó helyekre idejekorán beszállíttassék sőt azt is megtehethe, hogy a hol nagyobb volt a szükség pótolta abból, a melyet a gazdagabb vidéknek járó mennyiségből esetleg megta-

karított. Most azonban mindezt a munkát nem a vármegye zsupáni hivatala, hanem a központ végzi, amely utóvégre is nem láthat mindent s nem ismeri vidékünket, tehát nem tudhatja az igazságos, illetve méltányos elosztás minden nehézségeit. A régi, kipróbált módszertől kár volt eltérni. Vissza kell állítani a zsupán rendelkezési jogát az elosztandó mennyiségre nézve. A zsupáni hivatal csupán a törvényhatóság területére szükséges gabona mennyiséget jelentse a központnak, a dirigálást és szétosztást azonban a saját közegei útján önmaga eszközölje. Ezt a rendelkezési jogot feltétlenül meg kell adni a zsupánoknak, mert hiszen ezek ismerik legjobban vármegyéjük viszonyait s ezek tudják legjobban hol és mikor szükséges a segítség.

Bár már ott tartanánk, hogy szabad volna a gabona és lisztvásár, mint egykor a régi jó időkben, de a háborús konjunktúra még mindig érezteti hatását s ezért feltétlenül szükség van a Zasobovaci Ustav közhasznu működésére. De hangsúlyozzuk, hogy ez a hivatal is csak úgy megfelel a hozzáfűzött várakozásnak, ha az elosztás nagy munkáját teendői közül kikapcsoljuk s azt visszaadják a vármegye első tisztviselőjének kezébe. Akkor nem fog előállni soha olyan eset, hogy kellő időben nem áll rendelkezésre elegendő lisztmennyiség.

A lévai járás a vármegye legjobb gabonatermő vidéke, itt bizony soha sem szabadna liszthiánynak előfordulni. De nem is fog előfordulni, ha a kiosztandó mennyiség felett a vármegye zsupánja rendelkezhet.

A világ-eseményekből.

Ausztriában monarchisztikus áramlatok vannak. Két áramlat uralkodik egy arisztokrata-klérkáls és egy német-nemzeti polgári áramlat és pedig a nagytöke segítségével. Az arisztokrata csoport élén Lichtenstein Alajos herceg áll.

A jelenlegi olasz kormány, ha Wilson nem fogadja el azon indítványt, melyet a fiumei kérdés megoldására tettek, lemond.

A „Chicago Tribune” jelentése szerint konferencia körökben attól félnek, hogy D'Annunzio Fiumén kívül Zara, Cattaro és

más adriai kikötőket is hatalmába akar ejteni

A „Neue Berliner Zeitung” azt követeli, hogy Berchtold grófot állítsák nemzeti törvényssék élé.

Lapok jelentése szerint még október hóban nyilvánosságra hozták a sarajevói gyilkosságtól a háború kitöréséig terjedő időből származó német diplomáciai okmányokat.

Sir Gordon Howart főállamügyész, akit megbíztak a Vilmos császár elleni pör anyagának összeállításával, befejezte munkáját és jelentését a legfőbb tanács elé terjesztette.

Bécsi magyar követé Marsovszky elhalálása folytán Drasche-Lázár Alfréd dr.-t, magyar külügyminiszteriumi államtitkárt, nevezték ki.

Budapest város képviselőtestülete elhatározta, hogy Károlyi Mihály grófot a város diszpolgárai sorából törli.

A magyarországi szociáldemokrata párt ismét szervezkedik.

A cseh-szlovák köztársaság területén — a csehországi német nemzeti pártokból — az északmoraországi és sziléziai német szocialista néppártból, valamint a közép- és délmoraországi német nemzeti pártokból egy egységes nagy párt alakult. „A cseh-szlovák köztársaság területén levő német-nemzeti párt” elnevezés alatt.

A „Wr. Mittag” jelentése szerint Horovitz Nánán amerikai ezredes Budapestre érkezett, hogy a nemzetközi csapatok parancsnokságát átvegye, amelyek Magyarországon a rendet fenntartják

Az „Associated Press” jelenti Londonból, hogy az olasz kormány arra kérte fel az ententeot, hogy D'Annunzio ellen csapatokat küldjön.

Cadornára, olasz volt generalissimusra, a karfreiti vereség megvitatása alkalmával az olasz kamarában Viviani a kötél általi halálbüntetést követelte.

Budapestben royalista párt alakult, mely a Magyar Királyi Szent Korona pártjának nevezi magát.

Lloyd Georg a legutóbbi minisztertanács elé egy új tervet terjesztett az ír kérdés megoldására vonatkozólag. A terv szerint Írország autonómiát kap.

A beszűntetett budapesti napilapok, melyek a proletárdiktatura alatt nem jelentek meg — szept. 28-tól ismét megjelennek.

Egy londoni távirat szerint a népszövetség legközelebbi ülésén indítványt terjesztettek elő, hogy Konstantinápolyt válasszák meg a népszövetség székhelyének.

Wilson azt követeli Olaszországtól, hogy D'Annunziót őrözze ki Fiuméből és állítsa helyre a rendet. Blokáddal fenyegeti Olaszországot, ha követeléseinek nem tenne eleget.

Kramar, a béke delegációnak több tagjával Prágába visszatért.

A békekonzferencia a bolgár béke delegációnak a békeszerződést átnyújtotta. A határozatra 15 napi határidő van adva Bulgáriának.

Gothein György volt németbirodalmi miniszter, nemzetgyűlési tag „A világháborúért való felelősség” cím alatt cikket közölt a „Neue Freie Presseben”, amelyben Bilinskit azzal vádolja, hogy ő is igen nagy szerepet játszott a világháború felidézésében, hogy ő is egyike volt azoknak, aki igen igazgató a háborura. A lengyeleket is igen fellelkesítette a hadüzenet, mert ettől remélték az önálló lengyel államot. A szövetségeseknek most ezeket is meg kellene büntetni. — Paderewszky az ötös tanács ülésén követelte, hogy Galiciát véglegesen csatolják

Lengyelországhoz. A nagyhatalmak ezzel ellentétben azt indítványozták, hogy Galiciát ideiglenesen csatolják Lengyelországhoz s végleges sorsáról egy később megállapítandó népszavazás dönt.

Londoni jelentés szerint Wigand amerikai hírlapíró a bécsi külügyminisztérium titkos levéltárából újabb leleplezéseket helyezett kiállításra. Többek között nyilvánosságra fog hozni oly iratokat, amelyből kitűnik, hogy Nikita, Montenegró királya Auszriától már háboru előtt több éven át és a háboru alatt is nagyobb összegeket kapott. A szerb hadüzenet előtt is kapott 5 millió koronát azért, hogy a nagyszerb tervek elő akadályokat gördítsen, mert e tervek úgy Montenegró, mint Ausztria érdekeit egyaránt veszélyeztették.

Ausztria pénzügyi helyzete miatt arra gondol, hogy élelmiszerért ipari műveket ad a külföldiek cserébe.

Wilson elnök körútra indult az Egyesült államokban, hogy a békeszerződés aláírása ellen kifejtett gátolást leküzdje. — A nagy városok gyűléseiben igyekszik meggyőzni a polgárokat a maga igazáról. Az elnök legutóbb Észak-Dakota fővárosában mondott nagy beszédet ahol többek között azt mondta, hogy a békeszerződés aláírásának kérdése — az új háboru vagy a béke kérdése. A békeszerződés elvetése csak kétségbeesést és zavart okozna mindenütt és a kormányok bukására vezetne, melynek következményei kiszámíthatatlanok. — Wilson politikájáért és Nemzetek Szövetségéért Johnson chicagói szenátor erősen támadja.

Bratiano az entente legutóbbi jegyzékét tudomásul vette és azt határozta el, hogy annak tartalmát a román lakossággal közölni nem fogja, mert igen felizgatná a román lakosságot. Bratiano a jegyzékre adott válaszában kijelenti, hogy alveti magát az entente összes kívánásainak s hogy Romania Magyarországon csak azokat a tárgyakat foglalta e, amelyhez joga van.

A jövőben Magyarországon az országgyűlés székhelye minden valószínűség szerint Szekesfehérvár lesz.

Lembergben ukrán egyetemet állítanak fel.

Clemenceau szept 25-én tartotta nagy beszédét a francia kamarában a békeszerződésről. A békeszerződést egy egyedülálló, tökéletes műnek mondta. Megemlítette, hogy Franciaország a háboru éveiben költött volna ugyan békét, de csak Éliszav-Lotharingiát kapta volna vissza akkor Franciaország. A győzelem azonban nagy eredményekhez, előnyökhöz juttatta Franciaországot. Beszélt továbbá az adriai kérdéstről, amely kérdésben most ugyan nagy ellentétek vannak, de reméli, hogy békes megoldás útján sikerül elsimitani az ellentéteket. Amerika eljárására vonatkozólag azon reményének adott kifejezést, hogy a senatus a békét ratifikálni fogja. Az amerikai republikánusoknak azt üzeni beszédében, (kik mindenkor rokonszenven viselkedtek Franciaország iránt) hogy dolgozzanak a békeszerződés aláírásán és a népszövetség életre keltésén, mely az emberiség nagy győzelme lesz. Megemlékezve a háboru eseményeiről Clemenceau ezeket mondta: Franciaország a marnei és a verduni győzelemmel a világot megmentette, természetesen a szövetségesek segítségével. Majd a békeszerződést elfogadásra ajánlotta a kamarának.

Lovász vezetésével Magyarországon egy szabadelvű blokk létesült, amelyben a pol-

gári pártok közös akció céljából egyesültek. Programjuk főpontja: állami önállóság és Magyarországé függetlenség az unióisták törekvésével szemben. A szabadelvű blokkban a következő pártok egyesültek: a függetlenségi párt, kiszgada párt, magyar polgári párt, nemzeti szabadelvű párt, polgári demokrata párt és nemzeti munka párt.

A budapesti egyetemet bizonytalan időre bezárták.

Károlyi Mihályt kizárták a budapesti Nemzeti Kaszinóból.

Varsói jelentés szerint: Keletgaliciát megkapták a lengyelek

Tisza és a háborus felelősség.

Ki okozta, ki zúdította tulajdonképen a háborút az emberiségre? már a háboru alatt is, most a békétárgyalások során, bizonyosan később is, majd amidőn lecsendesedik minden szenvedély és gyűlölet, foglal koztatja a gondolkodó elméket.

A háboru kitörésekor, a háboru alatt is mindenütt gróf Tiszát tartották a háboru okozójának. Külföldön Svájcban a háboru első évében a Szerbiához intézett ultimátum szövegéből igyekeztek megállapítani azt, hogy kit terhel a felelősség? Azt igyekeztek ugyanis megállapítani, hogy milyen nyelvein lehetett eredetileg fogalmazva a Szerbiához intézett ultimátum?

Az ultimátum tudvaleg dolog ugyanis, hogy francia nyelven lett átadva Szerbiának. Úgy, de miután az ultimátumban volt olyan rész, amely azt mutatta, hogy a szöveg nem francia nyelven volt fogalmazva, hanem úgy lett franciára fordítva, viszont a német nyelvű sajtósaival sem tartották megegyezőnek a szöveg egyes részeit, úgy magyarázták, hogy a szöveg eredetileg magyarul nyelven volt megfogalmazva s úgy fordította. S ki lehetett volna pedig más a szöveg írója, fogalmazója: mint Tisza, kit azon időben az egész Monarchia politikája irányított, legnagyobb államférfiának s Magyarország vaskezü kancellárjának tekintettek külföldön.

Igy irtak és gondolkoztak akkor külföldön! (Megjegyzendő az, hogy ez a felfogás uralkodott még ez év elején is a külföldi összes államokban, amidőn egyes protestáns lelkesek az ország érdekében a külföldi államokba utaztak).

Igy tehát évekken keresztül minden ódim Tiszára (s vele kapcsolatban külföldön a magyar népre) szállt.

Őt szidták, őt atkozták mindenfelé, hogy az emberiséget ilyen katasztrófába sodorta, saját nemzetét pedig a sirba temette. Mig végre, mint a háboru s oly sok millió ember halálának okozóját: megölték.

Azonban csak azok gondolkodhattak így, akik elfogultan vizsgálták az eseményeket. Mert elvégre tisztán egy ember személyére harítani egy világháborút a felelősséget nem lehet! Egy fecske nem csinál tavaszt! Egy ember nem csinál világháborút!

Nagy elégtételül szolgál a magyarságnak az, hogy újabban a bécsi sajtó között olyan dolgokat a világháboru előidézésével kapcsolatban, amely megsemmisíti azt a vádat, hogy Tisza volt a háboru okozója. A „Pester Lloyd” azt írja, hogy Berchtold, Conrad, Stürgh Bilinsky és Krobotin mindannyian a háboru mellett voltak. Csak egyetlenegy tért állt felelősségteljes állásának magaslatán mint elő szírt az ellenséges hullámvérés közepette. A vörös könyv közzétételéig az egész világ és nagyrészt Magyarország is Tisza István gróft tekintette az osztrák-magyar politika döntő tényezőjének. Most azonban az egész világnak meg kell változtatni az erre vonatkozó nézetét. Kitűnik a bécsi lapokból, hogy Tisza gróf volt az egyedüli, aki határozottan állást foglalt a háborus politika ellen. Itt tűnt ki, hogy mily nehéz következményekkel járt nemcsak Magyarországra, hanem Ausztriára és az egész emberiségre nézve is, hogy a dualizmus és a paritás mindvégig teljesítetlen kívánságok maradtak. Minden másképpen történt volna, ha az 1914 évi júliusi napokban nem 5 osztrák és 1 magyar, hanem 3 magyar és 3 osztrák foglalt volna helyet a közös kormányzatban.

A német vezetők is határozottan a háboru mellett voltak, tekintettel arra, hogy francia- és oroszorszag hadserege állandóan növekedett. Hozzájárult a németországi háborus hangulat fokozásához az is, hogy magasrangú orosz tiszték, — kikkel a német vezetés szoros kapcsolatban állott — közölték az orosz állapotokat s azt, hogy pár év múlva igen erős hadserege lesz Oroszországnak és azt tanácsolták a német vezetésnek, hogy Németország vagy most viseljen háborút Oroszorszag ellen, vagy soha. Oroszorszag egy nagy birodalmat akart teremteni — Ausztria-Magyarország útjában állt. — Németország szintén — Az oroszországi tervek jól ismerték Berlinben és Bécsben sőt Budapesten is.

A tényeket megállapítani majd a törte nem lesz hivatalos. P. J.

Különfélék.

— **Lapunk szerkesztősége** két értékes munkésrővel gyarapodott, amennyiben sikerült belső munkatársainkakat megnyernünk **Agárdy László** levai kegystanítóréndi főgimnázium tanárt és **Papp József** a ref. lelkészt, kiknek szakavatott volta nemcsak a szerkesztőség feladatát fogja megkönnyíteni, hanem lapunk olvasóinak élvezetet fog szerezni érdekes közleményeikkel. Olvasóközönségünk bizonyára szívesen fogja fogadni ezen új munkatársainkat, kik velünk együtt a régi próbált nyomokon fognak haladni, s velünk együtt fogják támogatni minden szép, jó és igaz ügyet.

— **Gyászhir.** Vármegyénk egyik köztisztelőben álló régi, nagybirtokos családját, a jobahazi Döry családöt pótolhatatlan vesztéggel sújtotta a sors keze, amennyiben mint részvételt értesülünk a család seniora, jobahazi **Döry Béla** zsitvyagymati és pusztaszentkereszti nagybirtokos e h 2-an elhunyt. A boldogult kiváló gazda hírében állott. Zsitvyagymati gazdasága mintagazdaság, amelyhez csak nem regiben szerezte meg a pusztaszentkereszti Benkovits-féle birtokot. — A vármegyei közelében is tevékeny részt vett s mindig a szabadelvű irányzathoz tartozott. Halálát neje szüli Majthényi Mária urasszony, fia Döry Gyula, Béla, Antal és Péter, testvérei s előkelő rokonság gyászolják, kik a következő gyász jelentésben tudják a boldogult elhunytát: özv. jobahazi Döry Béláné szüli. kesseleőkeői Majthényi Mária, egy a maga mint gyermekei jobahazi Döry Gyula, Béla, Antal és Péter; továbbá testvérei: özv. jobahazi Döry Jenőné szüli jobahazi Döry Matildé és gyermekei, jobahazi Döry Etelka, jobahazi Döry Pálné szüli, Döry Gabriella és férje jobahazi Döry Pál és gyermekeik, jobahazi Döry Özön és neje Hirsch Iona és gyermekei; anyósja özv. kesseleőkeői Majthényi Lászlóné szüli. nagyjesezni Jenzsensky Ida; sógorai és sógorónői: nagyszizgeti Szily Tamás és fia, nagyszizgeti Szily Pongrác, neje és gyermekei, nagyszizgeti Szily László, nagyszizgeti Szily Ádám neje és gyermekei; nezeiteli és boronkai Boronkai Mária th. brünni alapítványi hölgy; özv. kesseleőkeői Majthényi Sandorné és gyermekei, kesseleőkeői Majthényi Anna csillagkeresztes hölgy, kesseleőkeői Majthényi Elemér és neje, lánya és az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett, felejtethetlen férje, a jobbjabb apa, testvér, vő, sógor és rokon jobahazi Döry Béla cs. és kir. kamarásnak folyó evi okt. h 2-an hajnali 2/4 2 órakor, életének 66 ik, boldog házasságának 4 ik évében rövid szenvedés és a haladoklok szent segeinek ajtatos felvétele után Pusztaszentkereszten történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai okt. h 4-en d. u 2 órakor a róm. kath anyaszentegyház szertartásai szerint fognak Zsitvyagymaton örök nyugalomra helyeztetni. Az engedéltől szent misemaldozat Zsitvyagymaton és Garamfalun fog az egek Urának bemutatattni. Pa szentkereszt. 1919. okt. h 2-an Nyugodjék békeben és az örök világosság ténységkedjék neki!

Közönség köréből.

A következő levelet kaptuk: T. Szerkesztőség! Sziveskedjék megengedni, hogy b. lapjában egy-két dologra felhívjam az intézők figyelmét. Látom, hogy a város söpörtei az utcákat és mégis tapasztalom, hogy a víz sok helyen rothad és büzlök az aszfaltjáró mellett. Söpprés alkalmával nem kerülne sok táradtságba a mélyedésekből a vizet az utca közepére kényszeríteni, ott rövidesen elpárologna. A Széchenyi-utcában éppen két orvos háza előtt szaglik a levegő, nem előnyére a tisztasági hivatalnak és az egészség hivatott gondozóinak. — Hasonlóképpen jónak látom felemlíteni, hogy a világítás terén nagy homályosságok vannak, így a Szt. Háromságtér környéke állandóan nélküli a világítást. Egy városrész minden utasa arra kéri meg, hogy a vasúthoz, sziveskedjenek gondoskodni, hogy a 3-4 utca találkozásánál botlogás nélkül tudjon eligazodni a járókelő. — Kéréssem teljesítéseért halás köszönetet mondok. A l. írás.

Nyiltér.)*

Zöldy Dezső úrnak a „Bars” legutóbbi számában megjelent s természetét jellemző közönséges tartalommal megírt nyilatkozatára az a válaszon, hogy három évi katonáskodásom alatt, abban a lelkisínyelt baka társaságban annyit megtanultam, hogy ha valakinek párbajképességet kifogásolják, az illető becsületbíróságot kér maga ellen.

Vagy nem elintézetlen ügy-e az, ha valakit több ízben nyilvánosan legazembevesszük s az illető ezt magán hagyja szaradni? Elég e ilyenkor az ellenfél flatalságát támadva ezen ügyeiről a figyelmet elterelni? Az ön nyilatkozata szerint én — az üres buzakalász — ha ügyeit a fenti módon rendezzi, kész vagyok bármilyen elégteltelt adni a súlyosnak ugyan súlyos, de értéktelen magvakkal telt kalásznak.

Több mondani valóm egy még dühösebb és még közönségesebb hírlapi kirohanása esetén sem lesz.

Nagysalló, 1919. szept. 30.

Guttman István
orvostanhallgató.

GÉPIRÓ

Irodamba gépiró irnokot vagy gyakorlott gépirónót keresek. Tótul v. németül beszélő előnyben részesül.
Dr. Steiner Oszkár ügyvéd, Léván.

VARRÓNÓ

házhöz ajánlkozok, mindennemű alakítás és javításra. — Cim a kiadóhivatalban.

Eladó

5239 □ öl szántóföld, mire fölvilágosítást ad Bodó Sándor közgyám Léván.

Kefekötő segéd

kerestetik jó fizetéssel. — Ajánlatok intézendők SEPRÚGYAR Velketapolány.

Jó házból való fiu borfiunak felvétetik.
Hrdina vendéglő.

Tanult kereskedő

nagyobb községben saját ház és üzlethelyiséggel rendelkezik, bármintemű árut bizományba venne, árúért megfelelő ingatlan biztosítékot nyújt. Cim a kiadóhivatalban.

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Finom hegedű és két léval
Fogyasztási Szövetkezeti
Részvény eladó.
Ozman-tér 1. sz.

Boros hordó
60-70 hktoltr eladó.
Hrdina Lajos.

KERTÉSZ.

Több kiváló gazdaságban működött kertész, kítőnő bizonyítvánnyal, nagyobb uradalomba állást keres. Ajánlatokat ILLÉS RAFAELA Kiskálna u. p. Nagykálna (Barsm.)

Kiadó szőlőföldek.

Léván, a Kereszthegyen, két szőlőföld — őszi vetés alá — bérbeadó felébe. Bővebbet özv. KUPF FERENCNÉ, Léván Zöldkert-utca 11.

Malmot

keresek megvételre vagy bérbe.
Kalina Lajos, Ujbánya (Barsm.)

Fajkorte és szarvasagancs.

Léván, Kohári-utca 42. szám alatt, egy gyönyörű szarvasagancs, ugyanott teli fajkorte (maxim. áron) eladó.

Egy teljes szalంగarnitúra (áll egy divány, hat fotel) és egy mángorló eladó. — Czim: Széchenyi-utca 7. szám.

TONHAISER JÓZSEF

elektrotechnikus Léva.

Elvállal: helyben és vidéken villmos világítási és erőátviteli telepek, valamint villamos és gyenge áramu csengők komplett berendezését. — Ozman-tér 6. sz.

Kézzel szedett téli fajalmára

megrendeléseket elfogadok.

Ára kilónként 2 K.

TAUBINGER ÁRPÁD
Kiskereskepy.

Üzletnyitás.

Ez uton értesitem a n. é. közönséget, hogy Kálna-utca 19. szám alatt cipészüzletet nyitottam. — Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

Tisztelettel

KEMÉNY JONAS
cipész.

RUNASZÖVETEK.

Különtéle férfi és női kosztüm ruhaszövet kapható

Grotte Vilmos
raktárában Léván
Deák Ferenc utca 8. szám alatt.

Szőlő eladás.

A lévai állami tanítóképző intézet telkén levő szőlőtermés f. évi október hó 5-6n délután 4 óraker tartandó árverésen fog a legtöbbet ígérőnek eladatni.

Venni szándékozók jelenjenek meg a helyszínen.

Léva, 1919. évi szept. hó 29-én.

SIMÁK OTAKAR,
riaditel'.

Uj cipő áruház.

Léván a «KALVIN» épületben férfi, női és gyermek cipők, nagy választék magyar, női- és férfi osizmákban és lábszárvédőkben. SCHÄFFER SÁNDOR cipő raktárában, LÉVA, „Kalvin udvar”.

Lópokróc

130' x 180 nagyságban á 55 kor.
150 x 190 „ á 70 kor.

Jó és nehéz minőségben kapható. Valamint kumeteknek való Lenvászon és vízmentes ponyvák készen és folyóméterben Ungár Adolf zsák és ponyva üzletében Nyitrai, Wilson-utca 16. szám.

lfj. Laufer Béla fényképész

L.ÉVA, Balassa u. 10. sz.
(a posta mellett).

SPECIALISTA: Gyermekek, csoport és interieur felvételekben.

Nagyítások, Diapositívek, medallion képek stb. legizéesebb kivitelben

Igazolványokra fényképek

3 óra alatt elkészülnek.

Felvételek borult időben és este villanyfényenél is eszközöltetnek. Amatőröknek felvilágosítással szolgálók.

Rendkívül elegáns

fém és égetett dohány- és cigaretta tárcákat, valódi osont-, fa- szivar- és cigaretta szipkakat, kítőnő Seimeozl magyar- és török pipákat, valamint izléses művész lapokat dus választékban raktáron tartok, naponta friss hírlapokkal szolgálók, előfizetésekre is.

DOBROVITZKI JANOS
hadirokkant trafikos, Léva, Bástya-u. 3. sz.

TÜZIFA.

Bükk, oser, hasáb és dorong tűzifa házhöz szállítva kapható
Tonhaiser László
Ladányi-utca 16. és Ozman-tér 6. sz.

Tanoncz

Nyitrai és Társa részv.-társ.
könyvnyomdájába felvétetik.

Bükkhasáb és fűrészelt tűzifára megrendeléseket elfogad

— házhoz szállítva —
BRAUN ADOLF
L é v á n, Bem-utca 10. szám.

ÚJ ILLATSZERTÁR.

Bátorkodom a város és a vidék nagyérdemű közönségét értesíteni, hogy **Léván a Bási u. 2. szám alatt** a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

illatszertárat

rendeztem be és ezen a héten megnyitom. — Kaphatók a *Hygieniához és szépségápoláshoz tartozó összes szerek a legkülönbözőbb kivitelben, kozmetikai, vegyszeti és pipere cikkek.* — *Parfümök csodás kivitelben, rittikülök, hajnecek, hajszattok, broschok, hajtűk, nyakékek hosszú, rövid és a legkülönbözőbb változatokban stb. stb.* — Midőn mindezt szíves tudomás vétel végett közlöm, kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel
Tuma Zoltán.

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönségnek becses tudomására hozni, hogy 1919. szept. 20-tól **Léván n. Teleky-utca 14. sz.** (evang. egyház házában) — a mai kornak megfelelő —

angol női szabó termet nyitottunk,

hol a legújabb divat szerint, a legmodernebb szabásu **kosztümöket, palatokat, ugyszintén sport ruhákat, kolón aljakat,** raktárunkon levő — legújabb modeljeink szerint — a legfinomabb **gyapju szövetekből,** elsőrendű munka előállítás szerint készítünk. Ajánljuk a nagyérdemű hölgyközönségnek a modeljeink megtekintését és kérjük szíves pártfogását,

kiváló tisztelettel
CSERNÁK és KOPRDA.

MINDENMŰ MODERN SÍRKÖVEK

LEGNAGYOBB VÁLASZTKÉBAN ÉS JUTÁNYOS ÁRAK MELLETT KAPHATÓK

DUKESZ LIPÓT SÍRKÓRAKTÁRÁBAN LÉVA, PETŐFI-UTCA 5. SZÁM.

Mielőtt e szomorú kötelességének eleget tenne — saját érdekében — ne mulassza el megtekinteni dusan felszerelt raktáramat.

CSORBA JENŐ, városi mérnök mérnöki irodája

Léva, Ladányi-utca 26.

VÉGEZ: birtokrendezési, föld- és lejtmerési munkálatokat.
TERVEZ: modern ipari és mezőgazdasági berendezéseket, gép- és gyárüzemeket, vizierő- és elektromos telepeket, vízműveket, háztartás-technikai berendezéseket (fűtés, fürdő, vízszerezés, szennyvizek)
KIDOLGOZ: ipari és mezőgazdasági-ipari üzemterveket.
ELLENŐRZI: üzemek gazdaságosságát.
ELJÁR: mindennemű műszaki megbízásokban.
— Véleményt és tanácsot ad szakkérdésekben —

Barsvármegyei Gazdasági Egyesület Áruosztálya
Ladányi-utca 4.

LÓHEREMAGVAKAT

legmagasabb árban vásárol.

MA Moziba megyünk!

LEGELŐNYŐSEBB

bevásárlási forrás:

KERN TESTVÉREK

fűszer, gyarmatáru- és vasnagykereskedése

Alapított 1881. LÉVA. Telefonszám: 14.

Mindenemű fűszer- és csemegeárúk.

Garamvölgyi teavaj, lipói túró, sajt, szardínia és egyéb csemege különlegességek. — — — Akacméz, málnaszörp, déliayümölcs, csokoládé, cacao, „Gloria” őrlött kávé, csemege és gyógyborok, likőrök, pezsgők stb. — — —

Vasárúk és konyhafelszerelési cikkek.

Alumínium, zománcz és öntöttvas konyhadények, modern háztartási cikkek. — — —

Gazdasági cikkek és kézi eszközök.

Mérlegek, súlyok, műszaki cikkek. — — —

Építési anyagok és vegyi termékek.

Cement, gipsz, kátrányfedellemez, karbid stb. — — — nagy raktára. — — —

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek

NAGY RAKTÁRA

LÉVÁN.

Telefon szám: 33

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktáram céljára épült házamban nagy választékú

állandó gépkiállítás van berendezve.

HAZAI GYÁRTMÁNYU GÉPEK:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hopfferr és Schrantz gőzcsepplő készletek, eredeti Melichar féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakmába vágó gépek és géprészek.

Világhírű **RAPID** láncoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.